

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС ТА ІНДУСТРІЯ ГОСТИННОСТІ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Спеціальність	242 «Туризм і рекреація»
Галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
Кваліфікація	Бакалавр з туризму і рекреації

Затверджено зі змінами рішенням вченої ради

Протокол від 09.08.2023 р. № 10

Голова вченої ради _____ Анатолій ВАСИЛЬЄВ

Суми 2023 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ освітньої програми

Освітня програма обговорена та схвалена на засіданні Ради із забезпечення якості вищої освіти Навчально-наукового інституту бізнесу, економіки та менеджменту

Протокол № 4 від 23 лютого 2023 р.

Голова Ради з якості структурного підрозділу

Олексій ЗАХАРКІН

Освітня програма обговорена та схвалена на засіданні Ради із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Сумського державного університету.

Протокол № 6 від 07 березня 2023 р.

Голова Ради з якості СумДУ

Анатолій ВАСИЛЬЄВ

ПЕРЕДМОВА

Відповідає стандарту вищої освіти. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 24 – Сфера обслуговування, спеціальність 242 – Туризм. Затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 04.10.2018 р. № 1068. та із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України «Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти» N 593 від 28.05.2021 р. та з урахуванням постанови Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 р. № 1392 «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» відповідно до якої було змінено найменування спеціальності на 242 Туризм і рекреація.

Розроблено робочою проектною групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові	Науковий ступінь, шифр та назва наукової спеціальності	Вчене звання (за кафедрою)	Посада та назва підрозділу (за основним місцем роботи)	
Керівник робочої проектної групи (гарант освітньої програми)	1. Журавка Федір Олександрович	доктор економічних наук, 08.00.08 - гроші, фінанси і кредит, (ДД № 007962 від 10.02.2010 р.)	професор кафедри бухгалтерського обліку і аудиту, 31.05.2013 р. (12ПР № 008730)	професор кафедри міжнародних економічних відносин
Члени робочої проектної групи:	2.Галинська Юлія Вікторівна	доктор економічних наук, 08.00.03 - економіка та управління національним господарством” (ДД № 007960 від 18 грудня 2018 р.)	доцент кафедри управління 11.10.2017 р. (АД № 000286)	доцент кафедри міжнародних економічних відносин
	3.Ярова Інесса Євгенівна	кандидат економічних наук, спеціальність 08.00.06 "Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища (ДК № 000397 від 10.11.2011)	доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки (12ДЦ № 039520 від 26.06.2014)	старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин
	4.Щербаченко Вікторія Олексіївна	кандидат економічних наук 08.00.04 - Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), (ДК №039228 від 13.12.2016р.)	-	старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин

	5.Пасько Анна Олексіївна			Здобувач спеціальності 242 «Туризм і рекреація», освітній ступінь «бакалавр», гр. Т-21
	6. Фесюн Андрій Володимирович			Директор туристичної агенції "Бон Вояж"
	7. Басанець Юлія Анатоліївна			Керівник офісу туристичної компанії «Поехали с нами»

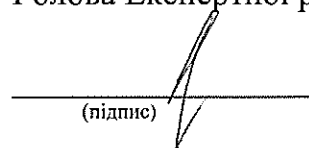
Зовнішні рецензенти:

Прізвище, ім'я, по батькові	Науковий ступінь, шифр та назва наукової спеціальності	Вчене звання (за кафедрою)	Посада та назва організації (за основним місцем роботи)
Корнеев Максим Валерійович	д.е.н., 08.00.08 - гроші, фінанси і кредит	професор кафедри міжнародних економічних відносин, регіональних студій та туризму	Професор кафедри міжнародних економічних відносин, регіональних студій та туризму Університету митної справи та фінансів Міністерства освіти і науки України
Іванчо Олексій Іванович			Голова асоціації термальних вод України, Косино "Термальні води"
Мунтян Віктор Валентинович			Директор, Турагенція "TRUE Travel"

Освітня програма обговорена та схвалена на засіданні Експертної ради роботодавців зі спеціальності 242 «Туризм»

Протокол № 2 від 21 лютого 2023 р.

Голова Експертної ради роботодавців зі спеціальності

(підпис)

Олексій ІВАНЧО

Термін перегляду освітньої програми один раз на рік.

Ця освітня програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Сумського державного університету.

1. Профіль освітньої програми

1.1 Загальна інформація

Повна офіційна назва вищого навчального закладу	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту Кафедра міжнародних економічних відносин
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації	Бакалавр з туризму і рекреації
Офіційна назва освітньої програми	Туристичний бізнес та індустрія гостинності
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний. Обсяг освітньої програми: – на базі повної загальної середньої освіти становить 240 кредитів ЄКТС, – на основі ступеня «фаховий молодший бакалавр», «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст») заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати не більше ніж 60 кредитів ЄКТС, отриманих в межах попередньої освітньої програми підготовки «фаховий молодший бакалавр», молодшого бакалавра («молодший спеціаліст»); – прийом на основі ступенів «молодший бакалавр», «фаховий молодший бакалавр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» здійснюється за результатами зовнішнього незалежного оцінювання в порядку, визначеному законодавством. Практика має складати не менше 4 кредитів ЄКТС. Мінімум 50% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, визначених стандартом вищої освіти. Термін навчання – 3 роки 9 місяців
Наявність акредитації	Відсутня
Цикл/рівень вищої освіти	НРК України – 6 рівень; FQ-EHEA – перший цикл; QF-LLL – 6 рівень
Передумови	Наявність повної середньої освіти, ступеня молодший бакалавр, ОКР молодший спеціаліст. Прийом на основі ступенів «молодший бакалавр», «фаховий молодший бакалавр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» здійснюється за результатами зовнішнього незалежного оцінювання в порядку, визначеному законодавством
Мова(и) викладання	Українська / англійська мови
Термін дії освітньої	

програми	
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://op.sumdu.edu.ua/#/
1.2 Мета освітньої програми	
<p>Програма розроблена відповідно до місії та стратегії університету, спрямована на здобуття студентами поглиблених теоретичних та практичних знань, умінь та розуміння, що відносяться до сфери туризму, рекреації та індустрії гостинності, здійснення професійної діяльності, орієнтованої на дослідження та розв'язання складних спеціалізованих задач та проблем, які виникають в сфері туризму та індустрії гостинності.</p>	
1.3 Характеристика освітньої програми	
Предметна область освітньої програми	<p>Галузь знань 24 «Сфера обслуговування» Спеціальність 242 «Туризм і рекреація» Об'єкт вивчення – туризм як суспільний феномен, складна соціо-еколого-економічна система, яка охоплює географічні, соціокультурні, екологічні, економічні, організаційно-правові аспекти, процеси і явища, пов'язані з комфортним та безпечним подорожуванням.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області:</p> <ul style="list-style-type: none"> – поняття: туризм, турист, сфера туризму, форми та види туризму, рекреаційно-туристичні ресурси, об'єкти та атракції туризму; туристичний продукт, екскурсія, туристична дестинація, туристична діяльність, туристичний сервіс, індустрія туризму, туристична інфраструктура, ринок туристичних послуг, суб'єкти туристичного бізнесу, гостинність; – концепції: 1) гуманістична, патріотично-виховна, національної ідентичності; 2) глобалізації та глокалізації туризму; 3) геоторіальності туризму, геопросторової організації туристичного процесу; 4) сталого туризму задля розвитку; 5) інформаційно-технологічна; 6) холістичного маркетингу, 7) сервісна; 8) соціально відповідального бізнесу; – принципи, які визначають закономірності підготовки фахівців: студентоцентричний, компетентнісно-орієнтований, науковості, систематичності і послідовності навчання, практико-орієнтований, міждисциплінарний. <p>Предметна область містить знання з географії та історії туризму, туристичного краєзнавства і країнознавства, рекреалогії, організації туризму та екскурсійної діяльності, організації готельної та ресторанної справи, транспортного обслуговування, інформаційних систем і технологій в туризмі, економіки туризму, туроперейтингу, менеджменту та маркетингу туризму, правового регулювання та безпеки туристичної діяльності.</p> <p>Цілі навчання – формування загальних та фахових компетентностей для успішного здійснення професійної</p>

	<p>діяльності у сфері рекреації і туризму.</p> <p>Методи, методики та технології: загально – та спеціальнонаукові методи: географічні, економічні, соціологічні, психологічні, інформаційні, методи туристичного обслуговування (технологічно-виробничі, інтерактивні, сервісні).</p> <p>Інструменти та обладнання: технічне обладнання та оснащення для обробки інформації, дотримання безпеки в туризмі та туристичної діяльності суб'єктів туристичного ринку, спеціалізовані прикладні ліцензовані програми, карти, атласи, спортивне спорядження.</p>
<p>Орієнтація освітньої програми</p>	<p>Освітньо-професійна.</p> <p>Програма базується на фундаментальній соціоекономічній підготовці, дослідженнях, зосереджених на просторово-часових закономірностях функціонування туризму; психології туризму, яка досліджує індивідуальні особливості мандрівника і тісно пов'язану з етичними й естетичними цінностями туристів, а також з екологізацією свідомості та соціальною відповідальністю суб'єктів туристичного бізнесу та індустрії гостинності, та зорієнтована на підготовку високопрофесійних конкурентоздатних фахівців туристичної справи нової формації, здатних працювати в умовах швидкозмінного, багатофункціонального середовища.</p> <p>Професійні аспекти програми полягають у формуванні знань, вмінь та компетентностей щодо організаційної, виробничої, економічної та управлінської діяльності в сфері туризму та індустрії гостинності.</p>
<p>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</p>	<p>Освітня програма сфокусована на набутті практичних навичок ведення туристичного бізнесу, вивченні індустрії гостинності, як сектору туристичної діяльності, та її інфраструктури; дослідженні розвитку туристичної галузі та сфери рекреації у міжнародному, національному та регіональному аспектах. Особлива увага приділяється використанню міжнародного досвіду щодо організації туристичного бізнесу та мовній підготовці як основі ефективного професійного та міжкультурного спілкування, вмінню працювати в міжнародному контексті, здатності працювати автономно, ситуаційному моделюванню туристичного процесу.</p> <p>Ключові слова: туризм, турист, сфера туризму, форми та види туризму, рекреаційно-туристичні ресурси, країнознавство, краєзнавство туристичний продукт, туристичний бізнес, гостинність, індустрія гостинності, екскурсія, туристична діяльність, туристичний сервіс, туристична інфраструктура, готельна справа, ресторанна справа, ринок туристичних послуг, суб'єкти туристичного</p>

	бізнесу, послуги розміщення, організація заходів, парки розваг, круїзні лінії, подорожі, сфера послуг, івент технології.
Особливості освітньої програми	Освітня програма реалізується українською та англійською мовами. Вивчення дисциплін програми ґрунтується на опрацюванні практичних ситуацій і розробці проектів на основі засвоєння прикладних тем. Передбачено поглиблене вивчення іноземних мов: обов'язкова – англійська, а також мова на вибір студента: німецька, французька. Здійснюється міжнародна мобільність.
1.4 Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Професійна діяльність у сфері туризму та рекреації, міжнародних економічних відносин і міжнародних відносин, міжнародного бізнесу, у галузі економіки та ін.</p> <p>Бакалавр з туризму відповідно до Національного класифікатора України: «Класифікатора професій» ДК 003:2010 здатний виконувати професійну роботу і може займати наступні посади:</p> <p>1314 Керівники малих підприємств без апарату управління</p> <p>2481.2 Туризмознавці</p> <p>2481.2 Екскурсовод</p> <p>2481.2 Туризмознавець</p> <p>2482.1 Фахівець із гостинності (готелі, туристичні комплекси та ін.)</p> <p>2482.2 Фахівець із гостинності в місцях розміщення (готелі, туристичні комплекси та ін.)</p> <p>3340 Інші фахівці в галузі освіти</p> <p>3340 Інструктор-методист з туризму</p> <p>3414 Консультанти з подорожей та організатори подорожей</p> <p>3414 Екскурсовод</p> <p>3414 Інструктор оздоровчо-спортивного туризму (за видами туризму)</p> <p>3414 Фахівець з туристичного обслуговування</p> <p>3414 Організатор подорожей (екскурсій)</p> <p>3414 Фахівець із організації дозвілля</p> <p>3414 Організатор туристичної і готельної діяльності</p> <p>3414 Фахівець з розвитку сільського туризму</p> <p>3414 Фахівець з туристичного обслуговування</p> <p>3414 Фахівець із конференц-сервісу</p> <p>3414 Фахівець із туристичної безпеки</p> <p>3414 Фахівець з готельного обслуговування</p> <p>3414 Фахівець із спеціалізованого обслуговування</p> <p>3414 Консультанти з подорожей та організатори подорожей</p>

	<p>3436.1. Помічник керівника підприємства (установи, організації)</p> <p><i>3439 Інші технічні фахівці в галузі управління</i></p> <p>3439. Інспектор з туризму</p> <p><i>4221 Агенти з туризму</i></p> <p>4221 Агент з організації туризму</p> <p>4221 Конторський (офісний) службовець (подорожі)</p> <p>– інші посади, пов'язані з виконанням міжнародних економічних операцій і зовнішньоекономічної діяльності підприємств та установ будь-якої форми власності:</p> <p>– співробітник зовнішньоекономічної фірми (відділу).</p>
Подальше навчання	<p>Можливість навчання за програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти, підвищення кваліфікації. Академічна мобільність.</p>
1.5 Викладання, навчання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Студентоцентроване навчання, проблемно-орієнтоване навчання, електронне навчання в системі ОСW СумДУ, самонавчання, навчання через лабораторну практику, навчання на основі досліджень. Викладання проводиться у вигляді: лекцій, мультимедійних лекцій, інтерактивних лекцій, семінарських, практичних занять, лабораторних робіт. Також передбачена самостійна робота з можливістю консультацій з викладачем, e-learning за окремими освітніми компонентами, індивідуальні заняття, групова проектна робота. В умовах запровадження карантинних заходів заняття відбуваються онлайн, з використанням дистанційних технологій. Для комунікації викладачів зі студентами використовуються як власні університетські інформаційні ресурси (загальноуніверситетська платформа Mix), так і всесвітньовідомі платформи (GoogleMeet, ZOOM, WebEX), електронні додатки та інструменти, що надаються Google (Google Classroom).</p>
Оцінювання	<p>За освітньою програмою передбачено формативне (письмові та усні коментарі та настанови викладачів в процесі навчання, формування навичок самооцінювання, залучення студентів до оцінювання роботи один одного) та сумативне (письмові іспити з навчальних дисциплін, оцінювання поточної роботи протягом вивчення окремих освітніх компонентів (письмові есе, презентації, тестування), захист звітів з практики, захист курсових робіт, прилюдний захист кваліфікаційної роботи, кваліфікаційний екзамен) оцінювання, що визначає рівень досягнення очікуваних програмних результатів навчання. В умовах запровадження карантинних заходів письмові компоненти, які передбачені для проведення поточного та семестрового</p>

	<p>контролю (зокрема, модульної контрольної роботи семестрового екзамену), проводять в режимі електронного тестування за допомогою загальноуніверситетської платформи Міх. електронних додатків та інструментів, що надаються Google (Google Classroom) Усні компоненти семестрового контролю, атестації чи захисти робіт проводять в режимі онлайн за допомогою засобів відеоконференційного зв'язку та обов'язковою відео фіксацією (повним записом) спілкування студента з викладачем чи членами комісії. Для проведення відеоконференцій використовуються платформи: Microsoft Teams, Google Meet, Zoom. Реєстрація (запрошення) здобувачів вищої освіти на відеоконференцію контрольного заходу здійснюється через корпоративну е-пошту та особистий кабінет. Усні компоненти в режимі відеоконференції зі здобувачами вищої освіти проводять лише після успішної ідентифікації особи здобувача. Процедура обов'язкової ідентифікації здійснюють безпосередньо перед проведенням контрольного заходу.</p>
1.6 Програмні компетентності (ПК)	
Інтегральна компетентність	<p>Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.</p>
Загальні компетентності (К)	<p>К01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;</p> <p>К02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>К03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>К04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.</p> <p>К05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>К06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>К07. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>К08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.</p>

	<p>K09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.</p> <p>K10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>K11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>K12. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>K13. Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>K14. Здатність працювати в команді та автономно.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)</p>	<p><i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності, визначені стандартом вищої освіти спеціальності:</i></p> <p>СК15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.</p> <p>СК16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>СК17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.</p> <p>СК18. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.</p> <p>СК19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.</p> <p>СК20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).</p> <p>СК21. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.</p> <p>СК22. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.</p> <p>СК23. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.</p> <p>СК24. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.</p> <p>СК25. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.</p> <p>СК26. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.</p> <p>СК27. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.</p> <p>СК28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній</p>

практиці.

СК29. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

СК30. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.

Додаткові спеціальні (фахові, предметні) компетентності, визначені за освітньою програмою:

СК31. Здатність формувати та реалізовувати ефективні комунікації на підприємствах індустрії гостинності, навички взаємодії.

СК32. Здатність виявляти, визначати й оцінювати ознаки, властивості і показники якості послуг, що впливають на рівень забезпечення вимог споживачів в індустрії гостинності.

СК33. Здатність ініціювати концепцію розвитку бізнесу, формулювати бізнес-ідею розвитку суб'єктів туристичного бізнесу.

СК34. Здатність здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів туристичного бізнесу та індустрії гостинності.

СК35. Здатність оцінювати економічні та соціальні умови здійснення підприємницької діяльності як у внутрішньому так і міжнародному економічному середовищі й виявляти ризики ведення туристичного бізнесу в окремих країнах і регіонах.

СК36. Здатність застосовувати методи, правила і принципи та сучасні концепції здійснення міжнародної логістичної діяльності в туристичному бізнесі.

СК37. Здатність аналізувати індикатори розвитку міжнародного туризму, здійснювати дослідження світового та регіональних ринків послуг міжнародного туризму

1.7 Програмні результати навчання (ПР)

- ПР01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.
- ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.
- ПР03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.
- ПР04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.
- ПР05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.
- ПР06. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.
- ПР07. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.
- ПР08. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.
- ПР09. Організувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі

використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПР10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПР11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

ПР12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

ПР13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.

ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПР15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПР17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

ПР18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

ПР19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

ПР20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

ПР22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

Додаткові програмні результати навчання, визначені за освітньою програмою:

ПР23. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єктів індустрії гостинності.

ПР24. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії готельної та ресторанної справи, організації обслуговування споживачів та діяльності суб'єктів ринку готельних та ресторанних послуг.

ПР25. Аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та рекреаційного господарства.

ПР26. Володіти навичками аналізу політичних, економічних, соціальних та інших процесів, що відбуваються в світі та навичками аналізу проблем розвитку міжнародної економічної діяльності.

ПР27. Застосовувати базові знання, сучасні концепції та інструменти міжнародної логістики у сфері туристичного бізнесу та індустрії гостинності з урахуванням регіональних особливостей розвитку світового ринку логістичних послуг.

ПР28. Володіти навичками аналізу реальних умов здійснення міжнародної туристичної діяльності з застосуванням новітніх методів досліджень світогосподарських зв'язків й шляхів максимальної адаптації туристичних компаній у міжнародному економічному середовищі.

1.8 Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення

Основний склад викладачів освітньої програми складається з професорсько-викладацького складу кафедр міжнародних економічних відносин, іноземних мов, економічної кібернетики, бухгалтерського обліку та оподаткування, фінансів, страхування та банківської справи

	<p>Навчально-наукового інституту бізнесу, економіки та менеджменту. Викладачі кафедри міжнародних економічних відносин, які викладають у рамках програми, є активними і визнаними вченими, представниками національних та міжнародних професійних асоціацій Всеукраїнської громадської організації економістів-міжнародників, які публікують праці у вітчизняній і зарубіжній науковій пресі, мають відповідну професійну компетентність і досвід в галузі викладання, наукових досліджень і педагогічної діяльності. Викладачі кафедри є членами редколегій міжнародних наукових журналів: «Geopolitics under Globalization» (Польща), «International applied economics and management letters», «SocioEconomic Challenges» членами Ради рецензентів міжнародних наукових журналів «Comunicar» (база даних Scopus, WoS, і т.д.) та «Perspectives of Innovations, Economics and Business» (PIEB) (база даних Copernicus), «Independent Journal of Management & Production» (Бразилія) та «Eastern European Business and Economics Journal» (Литва), «Journal of Economic Studies» (Великобританія), «Computational economics» (Нідерланди), «International Review of Applied Economics» (Великобританія). Також викладачами кафедри зроблено вклад у розвиток функціональної спроможності студентського самоврядування через поширення досвіду чеських університетів, а також обмін ноу хау в рамках реалізації спільних міжнародних проєктів.</p> <p>Практико-орієнтований характер освітньої програми передбачає широку участь фахівців-практиків, що відповідають напряму програми, а також залучення до викладання компетентних експертів високого рівня, що підсилює синергетичний зв'язок теоретичної та практичної підготовки.</p> <p>Керівник проєктної групи та викладацький склад, який забезпечує її реалізацію, відповідає вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти.</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Навчальний процес за освітньою програмою відбувається в аудиторіях та лабораторіях, обладнаних аудіовізуальною апаратурою і необхідними технічними засобами. У навчально-науковій роботі за освітньою програмою використовується 4 переносних проектора з ноутбуками, 2 переносних стенди, 2 інформаційні дошки.</p> <p>Навчальні заняття проводяться у 2-х комп'ютерних класах, оснащених ліцензійними операційними системами від Microsoft та пакетами прикладного програмного забезпечення від Microsoft, Autodesk, Intel, Delcam, Siemens тощо, 227 мультимедійних проекторів та інтерактивних</p>

	<p>дошок.</p> <p>Заняття студентів проводяться з використанням площ та матеріально-технічного забезпечення усіх кафедр, які приймають участь у викладанні дисциплін, передбачених навчальним планом спеціальності.</p>
<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p>Студенти, що навчаються за цією освітньою програмою, та викладачі можуть використовувати бібліотечно-інформаційний корпус, міжвузівську наукову бібліотеку, окремі бібліотеки та бібліотечні пункти при навчально-наукових структурних підрозділах університету. Також діють віртуальні електронні читальні зали. Інформаційні ресурси бібліотеки СумДУ за освітньою програмою формуються відповідно до предметної області та сучасних тенденцій наукових досліджень у цій галузі. Студенти можуть отримати доступ до всіх друкованих видань різними мовами, включаючи монографії, навчальні посібники, підручники, словники тощо. При цьому вони можуть переглядати літературу з використанням традиційних засобів пошуку в бібліотеці або використовувати доступ до Інтернету та бази даних. Здобувачі вищої освіти за освітньою програмою можуть використовувати бази даних та наукометричної платформи SCOPUS, Web of Science, повнотекстової бази даних Science Direct Freedom Collection (корпорація Elsevier), повнотекстового зібрання періодичних видань Academic Search Complete (корпорація EBSCO).</p> <p>Доступ до всіх бібліотечних баз надається у внутрішній мережі університету.</p> <p>Студенти також використовують методичний матеріал, підготовлений викладачами: підручники, презентації за лекціями, конспекти лекцій, методичні вказівки до практичних, лабораторних, семінарських занять, індивідуальних завдань тощо. Методичний матеріал може надаватись як у друкованому вигляді, так і в електронній формі.</p> <p>Система електронного навчання забезпечує доступ до матеріалів українською, англійською мовами з дисциплін освітньої програми, інтерактивних демонстрацій, тестових завдань, відеоматеріалів та інших складових e-learning. Для дистанційного доступу до навчально-методичних матеріалів використовуються програмні продукти Google, засоби електронного навчання СумДУ (Umix – середовище змішаного навчання; OCW – відкритий електронний ресурс структурованих навчально-методичних матеріалів дисциплін; LecturED – створення електронних матеріалів дисциплін; Examenarium – відкриті онлайн курси), матеріали електронного каталогу бібліотеки, репозитарію та</p>

	<p>посилання на зовнішні навчальні ресурси).</p> <p>Методичний матеріал періодично оновлюється та адаптується до цілей освітньої програми.</p> <p>На базі кафедри діє єдиний в Сумській області Інформаційний центр ЄС (створений в рамках проекту Представництва ЄС в Україні), що надає відкритий доступ студентам до багатьох інформаційних баз діяльності Європейського Союзу.</p>
1.9 Академічна мобільність	
Внутрішня академічна мобільність	<p>На основі двосторонніх договорів між Сумським державним університетом та вітчизняними закладами вищої освіти.</p>
Міжнародна академічна мобільність	<p>Міжнародна мобільність студентів забезпечується їх участю у відкритих конкурсах академічної мобільності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Програм ЄС ERASMUS+, зокрема наявна можливість отримання подвійного диплому на основі двостороннього договору між Сумським державним університетом та Університетом Кобленц-Ландау (Німеччина); – у відповідності до договору про волонтерство у рамках програми European Solidarity Corps (within the framework Erasmus+ Programme of the European Commission) (Португалія); – розвивається партнерство у відповідності до договору у рамках реалізації програми міжнародної віртуальної мобільності «Європейські грантові проекти: досвід Польщі», університет Ігнатіум (Польща) – Програми обміну для студентів вищих навчальних закладів (Global Ugrad), що передбачає навчання в США протягом одного семестру з компонентом UUAESE у Джорджійському коледжі і державному університеті (Мілледжвілл, штат Джорджія, США); – в рамках договору про академічну мобільність за програмою, яка передбачає форму академічної мобільності «Мовне стажування» у Віденському університеті; в Університеті Менделя (м. Борно, Чехія); у Чеському аграрному університеті, м. Прага; в університеті Альмерія (Іспанія). – В рамках договору про академічну мобільність за програмою урядової стипендіальної програми Словацької республіки, в Університеті Матея Бела Кафедра організаційно та методично сприяє цьому процесу.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	<p>Можливе, після вивчення курсу української мови</p>

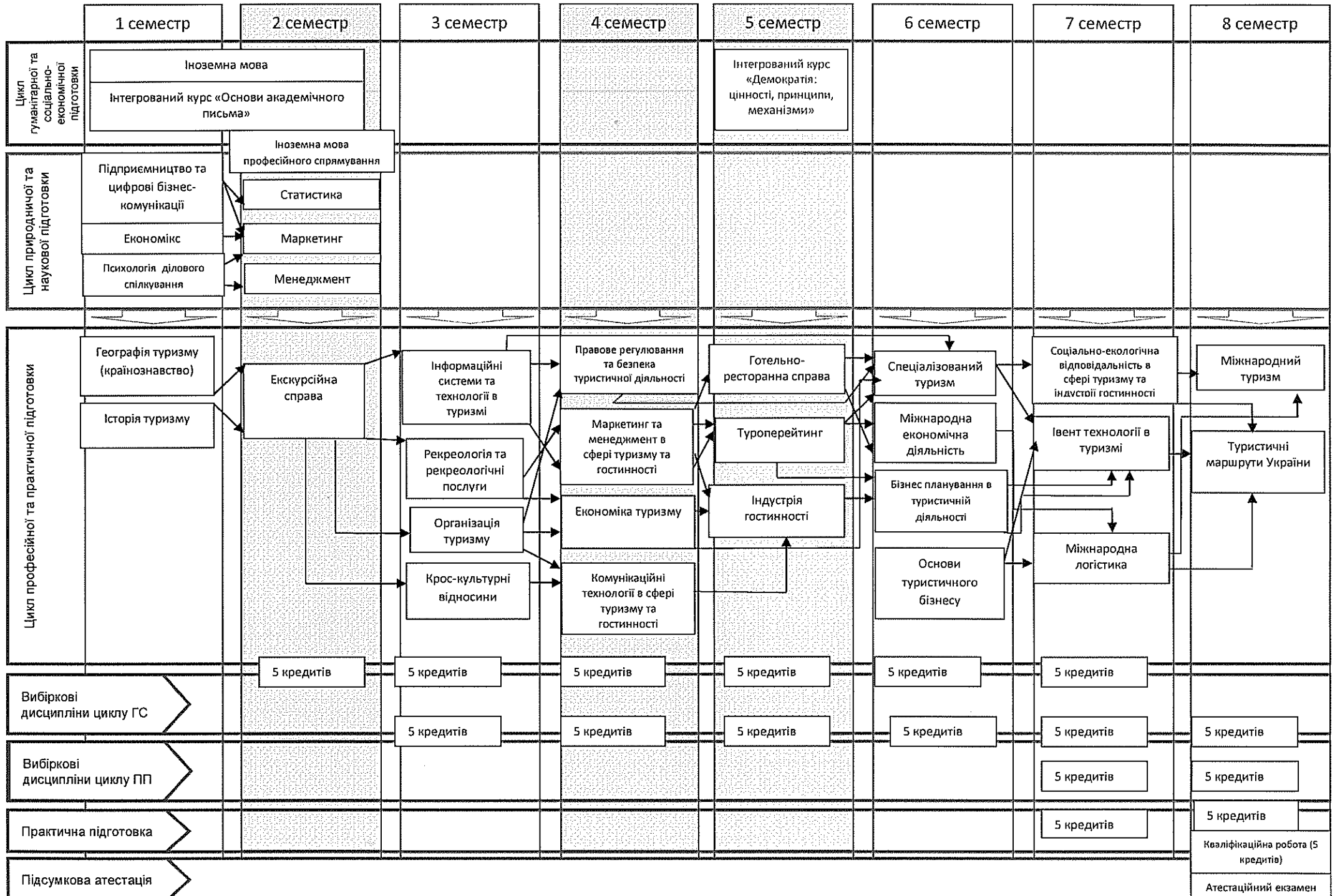
2. Перелік компонентів освітньої програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонентів освітньої програми

Код компонента	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти			
Цикл загальної підготовки			
ОК 1.	Іноземна мова	5	диф.залік
ОК 2.	Інтегрований курс "Основи академічного письма"	5	іспит, диф.залік
ОК 3.	Інтегрований курс «Демократія: цінності, принципи, механізми»	5	диф.залік
ОК 4.	Підприємництво та цифрові бізнес-комунікації	5	диф.залік
ОК 5.	Економікс	5	іспит
ОК 6.	Психологія ділового спілкування	5	диф.залік
ОК 7.	Іноземна мова професійного спрямування	5	диф. залік
ОК 8.	Статистика	5	іспит
ОК 9.	Маркетинг	5	диф.залік
ОК 10.	Менеджмент	5	диф. залік
	Усього		50
Цикл фахової підготовки			
ОК 11.	Географія туризму (туристичне країнознавство)	5	іспит
ОК 12.	Екскурсійна справа	5	іспит
ОК 13.	Історія туризму	5	іспит
ОК 14.	Інформаційні системи та технології в туризмі	5	диф.залік
ОК 15.	Рекреологія та рекреологічні послуги	5	іспит
ОК 16.	Організація туризму	5	іспит
ОК 17.	Правове регулювання та безпека туристичної діяльності	5	диф.залік
ОК 18.	Маркетинг та менеджмент в сфері туризму та гостинності	5	іспит
ОК 19.	Економіка туризму	5	іспит
ОК 20.	Готельно-ресторанна справа	5	іспит
ОК 21.	Туроперейтинг	5	іспит
ОК 22.	Крос-культурні відносини	5	іспит
ОК 23.	Комунікаційні технології в сфері туризму та гостинності	5	іспит
ОК 24.	Індустрія гостинності	5	іспит
ОК 25.	Спеціалізований туризм	5	іспит
ОК 26.	Міжнародна економічна діяльність	5	іспит
ОК 27.	Бізнес планування в туристичній діяльності	5	іспит
ОК 28.	Основи туристичного бізнесу	5	диф.залік
ОК 29.	Соціально-екологічна відповідальність в сфері туризму та індустрії гостинності	5	іспит
ОК 30.	Івент технології в туризмі	5	іспит
ОК 31.	Міжнародна логістика	5	залік
ОК 32.	Міжнародний туризм	5	іспит
ОК 33.	Туристичні маршрути України	5	іспит
	Усього		60

	Загальний обсяг обов'язкових компонентів фахової підготовки		115
Усього за навчальними дисциплінами професійної підготовки			165
Практична підготовка			
ОК 34.	Практика виробнича	5	диф.залік
ОК 35.	Практика переддипломна	5	диф.залік
Атестація			
ОК 36.	Кваліфікаційна робота	5	захист
ОК 37.	Атестаційний екзамен		іспит
Усього практичної підготовки та атестації			15
Загальний обсяг обов'язкових компонентів:			180
Вибіркові компоненти			
ВБ 1.	Вибіркові дисципліни циклу загальної підготовки		30
ВБ 2.	Вибіркові дисципліни професійної підготовки		30
Загальний обсяг вибірових компонентів:			60
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ			240

2.2 Структурно-логічна схема підготовки бакалаврів за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація», ОПШ «Туристичний бізнес та індустрія гостинності»

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми «Туристичний бізнес та індустрія гостинності» за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація» здійснюється у формі: публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи та атестаційного екзамену.

Кваліфікаційна робота передбачає теоретичні та аналітичні узагальнення або розв'язання практичної задачі у сфері туризму і рекреації, індустрії гостинності із застосуванням теорій та методів туризмознавства.

Кваліфікаційна робота має бути перевірена на плагіат та оприлюднена у репозитарії університету.

Атестаційний екзамен має бути спрямований на перевірку досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 242 «Туризм» та освітньою програмою.

Завершується атестація видачею документу про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації «бакалавра з туризму і рекреації».

Завідувач кафедри міжнародних економічних
відносин

Юрій ПЕТРУШЕНКО

Керівник робочої проєктної групи
(гарант освітньої програми)

Федір ЖУРАВКА

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з НІР

Інна ШКОЛЬНИК